

sagt oven for, den i bengalsk har faaet Navn efter det portugisiske, hedder den paa santalistansk „Kalkun“; dette Navn er en Gave fra den nordiske Mission til Santalernes Folk, og det er tillige mærkeligt, fordi vi her atter have en tilbagegaaende Bevægelse. Det ses altsaa af det foregaaende ligesom ved mange andre Lejligheder, at det ikke er Varerne alene, der gaa fra Folk til Folk, men ogsaa Navnene paa Varerne. Imedens Kalkunens engelske Navn saa temmelig har holdt sig inden for det engelske Sprogs Omraade, have dens Navn fra Vest- og Østindien trængt omkring til mange Folkeslag, og de gjenfindes i broderlig Forening hos en hel Del af disse.

Ved flere af Navnene paa Kalkunen viser der sig noget lignende som ved flere af Navnene paa Majsen, der, uagtet alt hvad man har sagt derimod*), afgjort er fra Amerika. Den nævnte Kornsort hedder, som man véd, i adskillige Sprog Majs, hvilket Navn stammer fra Haïti, men desuden hedder den paa fransk ogsaa „Blé

*) Se *Decaudolle*: *Geographie botanique*. Paris. 1855. T. II. S. 942.

d'Espagne“ (spansk Korn) eller „Blé de Turquie“ (tyrkisk Korn) og paa engelsk „indian corn“ eller „turkish corn“, paa tysk „türkisch“ eller „wälsch Korn“, samt paa dansk og svensk „tyrkisk Hvede“. Paa spansk hedder den „Trigo de Indias“ eller „Trigo de Turquia“ (Hvede „fra Indien“ eller „fra Tyrkiet“) og paa italiensk „Grano turco“ eller „Grano d'India“ („tyrkisk“ eller „indisk Korn“). Det underligste herved er nægtelig, at selv Spanierne, der have bragt Majsen til Europa, kalde denne Kornsort „tyrkisk“, altsaa atter en tilbagegaaende Bevægelse.

Nu til Dags vilde ingen falde paa i Flæng at indføre Udtrykkene „indisk“, „tyrkisk“, „italiensk“, „spansk“ om en ny Frembringelse, der kommer til os fra fremmede Lande; thi dertil er den geografiske Kundskab altfor vidt udbredt. I tidligere Dage blendedes derimod, som det fremgaar af det her givne, Navnene paa Vestindien, Østindien, Italien, Spanien og Tyrkiet imellem hverandre i broget Forvirring. En saa tilsyneladende Smaating som et Navn kan altsaa undertiden danne ligesom et Brændpunkt, hvori svundne Tiders geografiske Forestillinger samle sig, og derfor har det ovenstaaende visselig Ret til at staa paa nærværende Plads.

Mindre Meddelelser.

Isokroniske Kaart. I Proceedings of the Royal Geographical Society for November 1881 findes med London som Udgangspunkt en Skisse af et saakaldet isokronisk Kaart, som viser de Fladerum af Jordens Overflade, der kunne berejses i forskellige, bestemt afgrænsede Tidsrum. De forskellige Fladerum ere forskjellig farvede, og ved Tegningen af Kaartet er man gaaet ud fra, at den rejsende, saa vel til Søs som til Lands, benytter Postruter eller andre hurtige Forbindelseslinjer. Det Kaart, som vi have liggende for os, angiver de Fladerum, der kunne berejses i indtil 10 Dage, fra 10—20 Dage, fra 20—30 Dage, fra 30—40 Dage, og endelig de Fladerum, som kun kunne naas i over 40 Dage; men det er en Selvfølge, at saadanne Kaart kunne tegnes med langt snævrere Tidsgrenser for Øje og derved faa en vis Interesse, f. Ex. for Turister. Isokroniske Kaart anskueliggjøre paa en tydelig Maade, hvor „lille“ Jorden efterhaanden er bleven ved Dampens Anvendelse. I mindre end ti Dage kan man saaledes nu fra London naa Mekka og hinsides Atlanterhavet, og man er nu kun „over 40 Dage“ om at naa Polarlandene, det indre af Sydamerika og Afrika, samt forskellige Strækninger af Kina, Østsibirien og Avstralien.

O. Irminger.

Fugleverdenen paa Gronland. Som mærkelige Exempler paa, hvor langt enkelte Exemplarer af Fugle kunne forville sig uden for de Egne, hvor de høre hjemme, kan nævnes, at der i Aarene 1870—1880 af Grønlandere er skudt en Hejre (*Ardea cinerea*) og en Brøkfugl (*Charadrius plumbeus*) paa paa Gronlands Sydvestkyst ved Arsukfjordens Munding, og at Grønlandere ligeledes have fundet en Thunfisk (*Thynnus*

vulgaris) der. Det er jo bekjendt nok, at Grønlanderne have en yderst skarp Jagtagelsesevne og at de nøje kjende alle de Dyr, som forekomme hos dem; saa snart der kommer en ny Dyreform inden for deres Jagtagelseskreds, lægge de strax Mærke dertil. *S. Fritz.*

Et Besøg i Trankebar. Skjønt der er hengaaet mere end en Menneskealder siden Danmark 1845 solgte Trankebar med dens 20,000 Indbyggere til England, er der dog vist en og anden, som med Interesse vil læse om, hvorledes det ser ud i vor gamle Koloni, og da jeg for nogle Aar siden aflagde et, rigtignok kort Besøg dér, tillader jeg mig at meddele lidt derom:

I December 1875 gik vi med det danske Dampskib „Fyen“ fra Penang til Karikal, en fransk Koloni, der ligger to Mil syd for Trankebar; vi havde 750 Passagerer, især Hindu'er, om Bord. Efter at vi en Aftenstund havde lagt os til Ankers, saa vi om Morgenen Trankebar for os, der med sit Fort og sine store, hvide Bygninger tog sig helt anselig ud. Efter Passagerernes Ønske hilsede vi Trankebar med 11 Kanonskud og dampede derefter ned til Reden ved Karikal. Jeg havde nok Lyst til at aflægge et Besøg i Trankebar; men da Befordringsmidlerne og Vejen ikke vare de bedste, og da det desuden paa Grund af den høje Brænding var forbundet med Fare at komme i Land, havde jeg til Dels opgivet Haabet derom. Jeg blev imidlertid af Skibets Agent anmodet om at tage dertil, for, om mulig, at faa den engelske Konsul i Karikal, der med sin Familie tilbragte Juleferien i Trankebar, til at komme til Karikal for at udfærdige Pas eller Tilladelse for 150 af vore Passagerer til

at gaa med Skibet til Rangun. Da Befragteren kunde tjene en hel Del ved disse Passagerer, tog jeg i Land tilligemed en dansk Søofficer, der var om Bord i „Fyen“. En Befordring ventede paa os, og det var et ret mærkeligt Kjøretøj. Vognen bestod nemlig af en firkantet Trækasse paa to meget store Hjul, dækket med et buet Trætæg og forspændt med to hvide Stude. Vi bleve stuede ind i Vognen tilligemed to Hinduer, der vare i Agentens Tjeneste og som skulde fungere som et Slags Adjutanter. Vi kom langsomt, men sikkert af Sted med vore Stude, og efter et Par Timers Forløb naaede vi til en Bro over en lille Flod, der løber mellem Karikal og Trankebar eller, som vore sorte Adjutanter sagde, „mellem Frankrig og Danmark.“ Derfra havde vi endnu en halv Mil til Trankebar. Vi vare altsaa nu paa gammel dansk Grund; vi kom snart forbi det gamle Grænsefort, og nærmede os Byen, som ligger lige ved Søen. Omegnen er meget smuk; paa den ene Side af Vejen laa der flere Bygninger, som, saa vidt jeg kunde forstaa, havde været Landsteder i den danske Tid, men som nu stode forladte og øde. Byen er omgivet af en Mur og ser statelig ud, men des værre kun i Frastand. Vi kjørte igjennem den forfaldne Port, hvorover man endnu ser det gamle danske Vaaben, og kom ind i en bred og lige Gade med smukke, men forfaldne Huse. Der var næsten ikke et Menneske at se paa Gaderne, og det var, som om man kjørte blandt Ruiner. Vi passerede det fordums Missionshus med Frederik den fjerdes Navnetræk og Aarstallet 1718; Hoteller fandtes der ikke, men der var et større Hus, som tidligere havde tjent til Bolig for nogle af de danske Embedsmænd, og som nu henstod ubeboet; i dette Hus var der enkelte Værelser til Disposition for rejsende, hvor man selv kunde tilberede sine Levnedsmidler. Efter at have udhvilet os lidt, gik vi en Tur igjennem Byen. Gaderne ere lige og brede, og Husene byggede, som om de skulde vare til evig Tid. I sin Tid, da Trankebar tilhørte Danmark, maa det have været en stolt By; men siden den er bleven solgt til England, er al Handelen gaaet bort, og jeg har sjælden set noget mere sørgeligt og forladt end denne By i sin nuværende Tilstand. Det er derfor naturligt, at de indfødte, som endnu kunne huske det danske Herredømme, med Længsel tænke tilbage paa denne lykkelige Tid, og det var rørende at høre den Kjerlighed, som de endnu have for vort Land. Mange have endnu ikke opgivet Haabet om, at Trankebar atter kan blive dansk og de gode Tider komme tilbage.

Jeg opsøgte den engelske Konsul og fik en meget forekommende Modtagelse; han lovede at komme til Karikal en af Dagene for at expedere de omtalte Passagerer, og han indbød os til Middag. Vi besøgte derefter en dansk Dame, Frøken Halkier, som boede i Nærheden. Det var en nydelig gammel Dame, der endnu talte godt dansk, uagtet hun ikke havde talt dette Sprog i mange Aar. Det var nu rygtedes, at der var kommen Danskere til Byen, og vi bleve senere paa Gaden tiltalte af flere, som kunde tale dansk. Saaledes blandt andre af en Frøken Gjetting, der talte rigtig godt dansk, og af en gammel Hindu, der i sin Tid havde været ansat ved Politiet, og som titulerede os „Deres Højvelbaarenhed,“ og med stor Interesse forespurte om Hs. Maj. Kongens Befindende. Aftenen tilbragte vi meget behagelig hos Konsulen, og jeg sov om Natten i hans Hus; det var meget stort og ejedes af Frøken Halkier. Som de fleste større Huse havde det fladt Tag; mit Soveværelse vendte ud imod dette Tag, hvorfra der i den maaneklare Nat var en pragtfuld Udsigt. Foran os laa Havet, og man

kunde baade høre og se de skumdækkede Bølger bryde sig mod Kysten. Rundt om saa man de hvide Bygninger og i Baggrunden det smukke, tropiske Landskab. Det var en dejlig Nat, og Konsulen og jeg sad længe paa Taget og talte om gamle Tider, da det danske Flag vajede fra Fortet, og da Trankebar var en betydelig Handelsby, som endog paa Grund af sin smukke Beliggenhed almindelig kaldtes „Dronningen paa Søen“ (Queen of the sea). Med det danske Flags Bortgang er Trankebars Storhed svunden bort, og den kommer vel næppe nogen Sinde tilbage; man kan derfor godt fatte, at de indfødte med Længsel tænke paa de gyldne Dage under det milde danske Herredømme.

At vi danske Folk med Vemod forlode dette Sted, er det ikke nødvendigt at sige; thi enhver Landsmand kan jo godt sætte sig ind i vore Følelser. Ak, hvilken Forskjel paa før og nu! — Der er for Resten en anden Følelse, som paatrænger sig en ved en saadan Lejlighed. Omkring i mange oversøiske Havne findes der danske Folk, som ere i en anset Stilling og som med Glæde tænke paa deres Fødeland og dets Held. Taler man med dem, hører man stadig Beklagelse over, at det danske Orlogsslag aldrig nogen Sinde viser sig i disse Havne, skjønt vort Koffardiflag ikke er nogen Sjældenhed der. Vilde det nu ikke være muligt, om vi en Gang kunde sende et Orlogsskib Jordan rundt, saa at vort Orlogsslag atter kunde blive set i Buenos Aires, Valparaiso, Kina, Siam, Sues o. s. v.? Her er en Opgave, som vore store Skibsredere og Kjøbmænd burde interessere sig for og som Staten burde sætte i Værk.

D. Torm.

Italiensk rejsende paa Island. Den italienske Regering har nylig afsendt en ung italiensk Astronom og Ingeniør, *Emmanuelle Ristori*, en Nevø af den store Skuespillerinde, hertil, for at han skulde deltage i „Djimplhaexpeditionen“. Han kom imidlertid for silde, og han er nu draget til Island, hvor han vil opholde sig i længere Tid for at tage astronomiske Stedbestemmelser, maale Højder o. s. v. Naar man véd, hvor meget der er at gjøre i saa Henseende, i det mangfoldige Egne paa Island ikke have været traadte af nogen Naturgranskers Fod og ere helt ukjendte, kan man ikke andet end glæde sig over, at den nævnte Italiener er rejst dertil. Han vil forhaabentlig gjøre en rig Høst.

Vandalisme i Nationalparken. Denne Egn, der er saa mærkelig med dens mange vidunderlige varme Kilder, Geysere o. s. v. og hvoraf vort Tidsskrift for nogle Aar siden har givet en anskuelig og stemningsfuld Skildring*) er, som man véd, 1872 ved en Lov af Kongressen bleven gjort til Fristaternes Nationalejendom og er sat under Indenrigsministeriets Tilsyn, for at den kan blive vedligeholdt i sin naturlige Tilstand. Des værre er Maalet ikke bleven naaet, og den amerikanske General *Sheridan* har for kort siden, efter at have besøgt den storartede Egn, paavist, at de hvide Barbarer, der i store Mængder drage derhen, da en Jærnvej kun er 15 danske Mile fjærnet derfra, ødelægge alt, hvad der er dem muligt. De prægtige Skove stikkes i Brand, i mange af Geyserne ser man hele Træstammer stukne ned o. s. fr. Nationalparken er imidlertid nu bleven stillet under militært Tilsyn, og forhaabentlig vil der paa denne Maade blive sat en Stopper for Ødelæggelsen.

*) F. Visby. Geogr. Tidsskr. 2det Bd. 1878. Extrah.